

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 31/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Rojčekom, advokátska kancelária, Sládkovičova 9, Žilina, vo veci namietaného porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 S 157/2015 z 3. decembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. januára 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na verejnosť a prítomnosť na konaní, ako aj na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 S 157/2015 z 3. decembra 2015 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“), ktorým bola zamietnutá sťažovateľova žaloba o nečinnosť podľa § 250t Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorou sa pre účel lepšieho

výpočtu starobného dôchodku sťažovateľ domáhal vydania rozhodnutia o dobách trvania služobného pomeru v Československej ľudovej armáde.

2. Sťažovateľ je bývalý vojak Československej ľudovej armády, ktorý v roku 2005 požiadal Sociálnu poisťovňu, aby ho informovala o stave individuálneho účtu poistenca. Z poskytnutej informácie zistil, že mu podľa jeho názoru bolo započítaných menej odslúžených rokov.

3. Sťažovateľ k objasneniu veci oslovil tiež Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo obrany“). Z vydaného dokumentu zistil, že z obdobia štúdia na vojenskej strednej škole mu bola započítaná len polovica času, pretože zároveň absolvoval povinnú vojenskú základnú službu. Okrem toho mu neskoršia služba pyrotechnika bola započítaná v polovičnom, a nie v očakávanom rozsahu, pretože malo ísť podľa ministerstva obrany len o vedľajšiu činnosť. Sťažovateľ sa prostredníctvom správneho súdnictva domáhal dvoma žalobami zmeny týchto výpočtov. Prvá žaloba sa týkala doby na strednej škole (porov. uznesenie krajského súdu sp. zn. 6 S 277/2013, ktorým bolo konanie zastavené pre nevyužitie sťažnosti podľa zákona o sťažnostiach a „prieťahový“ nález I. ÚS 600/2016) a druhá žaloba sa týkala pyrotechnickej činnosti. Ústavná sťažnosť sa týka druhej žaloby.

4. Sťažovateľ 29. júna 2015 doručil krajskému súdu žalobu, ktorú označil ako žalobu o určenie, pretože listom ministerstva obrany č. SEEK-59-27/2015-1 z 25. mája 2015 mu nebol do zápočtu rokov uznaný výkon funkcie zvláštnej povahy, resp. zvláštneho stupňa nebezpečnosti. V žalobe uviedol, že slúžil ako vojak z povolania v ozbrojených silách (v Československej ľudovej armáde) vo zvlášť nebezpečnej vojenskej službe ako pyrotechnik a náčelník muničných skladov, pričom túto okolnosť žalovaný nevzal na zreteľ a odmietol mu vydať rozhodnutie o započítaní doby od 1. januára 1975 do 31. decembra 1980 v dvojnásobnej výške pre účely objektívneho posúdenia odpracovanej doby. Žiadal, aby súd určil, že výkon funkcie žalobcu ako pyrotechnika a náčelníka muničných skladov v čase od 1. januára 1975 do 31. decembra 1980 je zvláštnej povahy alebo zvláštneho stupňa nebezpečnosti.

5. Uznesením č. k. 1 S 157/2015-19 zo 7. júla 2015 bol sťažovateľ krajským súdom vyzvaný, aby svoje podanie doplnil a špecifikoval petit. V dôsledku tohto sťažovateľ doručil krajskému súdu návrh na konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa v tom čase platného a účinného § 250t OSP, ktorým sa domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd uložil odporcovi povinnosť v lehote do 30 dní konať a vydať rozhodnutie alebo osvedčenie o výkone funkcií zvláštnej povahy alebo zvláštneho stupňa nebezpečnosti a zároveň zaviazal odporcu k náhrade trov konania v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

6. V napadnutom zamietacom uznesení krajský súd argumentoval, že nevydanie rozhodnutia vo veci zvýšeného zápočtu doby trvania navrhovateľovho služobného pomeru vojaka z povolania nie je možné považovať za nečinnosť správneho orgánu podľa § 250t OSP z dôvodu, že v danom prípade zákon nevyžaduje vydanie správneho rozhodnutia, keďže vo veci určenia funkcie zvláštnej povahy alebo funkcie zvláštneho stupňa nebezpečnosti sa vydáva len potvrdenie, resp. osvedčenie, ktoré nepodlieha režimu správneho konania. Keďže v danom prípade sa na postup orgánu verejnej správy pri vybavovaní sťažností nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní a neukladá správne orgánu povinnosť konať a rozhodnúť rozhodnutím, pričom ani sám navrhovateľ v návrhu neuviedol a nekonkretizoval, aké ustanovenia ktorého právneho predpisu takúto povinnosť správnym orgánom ukladajú, krajský súd návrh ako nedôvodný zamietol.

7. Z kombinácie naratívnej časti sťažnosti a sťažnostných návrhov možno odvodiť, že sťažovateľ nie je spokojný s tým, že krajský súd nevyhovel jeho žalobe, čím bolo porušené jeho právo na súdnu ochranu, ďalej s tým, že vo veci neprebehlo pojednávanie s jeho prítomnosťou a takto mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a narušená rovnosť v konaní, ústnosť a kontradiktórnosť konania, pričom tiež nemal k dispozícii niektoré pramene (napr. rozkaz ministra obrany ČSSR 1/1976), a napokon sťažovateľ namieta prietľahy v konaní hlavne v tom zmysle, že stále nemá priaznivé rozhodnutie.

8. Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezhom takto rozhodol:

„1. Slovenská republika, zastúpená Krajským súdom v Bratislave, v konaní vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn.: 6S 277/2013 (správne má byť 1 S 157/2015,

pozn. ÚS), porušila právo sťažovateľa upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na súdnu ochranu.

2. Ústavný súd SR zrušuje uznesenie Krajského súdu v Bratislave čís. k.: 1S 157/2015 zo dňa 3.12.2015 a zároveň prikazuje Krajskému súdu v Bratislave, aby vo veci čís. k.: 1S 157/2015 ďalej konal a rozhodol.

3. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 25 000.- €, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Krajský súd v Bratislave je povinný nahradiť do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia (v zmysle § 36 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z., o organizácii Ústavného súdu SR, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov) trovy právneho zastúpenia v zmysle vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z., o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb sumu 303,16 € na bežný účet advokáta JUDr. Milana ROJČEKA, ul. Sládkovičova č. 9, 010 01 ŽILINA.“

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 48 ods. 2 každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

12.1 Podľa § 60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt a profesionálny vojak nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

12.2 Podľa § 209 (rozhodnutie) zákona o sociálnom poistení (1) Rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje

inak. Rozhodnutie musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

(2) Rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní. Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v celom rozsahu.

(3) Výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania. Ak sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť na plnenie, organizačná zložka Sociálnej poisťovne určí pre ňu lehotu.

(4) V odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

(5) Poučenie o odvolaní obsahuje údaj, či je rozhodnutie konečné alebo či sa možno proti nemu odvolať, v akej lehote a kde možno odvolanie podať.

(6) V rozhodnutí sa uvedie aj organizačná zložka Sociálnej poisťovne, ktorá rozhodnutie vydala, dátum vydania rozhodnutia, meno a priezvisko účastníkov konania. Na rozhodnutí musí byť odtlačok úradnej pečiatky a podpis s uvedením mena, priezviska a funkcie oprávnenej osoby.

13. Podstatou sťažnosti je nespokojnosť sťažovateľa so skutočnosťou, že krajský súd ako správny súd neprikázal ministerstvu obrany zmeniť jeho zápočet rokov na účely dôchodkového zabezpečenia. Z tohto dôvodu namieta, že krajský súd nevyhovel jeho žalobe a že vo veci neprebehlo pojednávanie s jeho prítomnosťou.

14. Východným bodom úvah ústavného súdu je skutočnosť, že štátna správa vzhľadom na komplexnosť súčasnej spoločnosti vykonáva svoju činnosť vo veľmi rozmanitých formách (porov. Hendrych, D. Správni právo, obecná časť. 7. vydanie. Praha : C.H. Beck, 2009. s. 185). Do činnosti štátnej správy patria jednak (i) mocenské a formálne činnosti – vydávanie právnych predpisov a individuálnych rozhodnutí, ale aj (ii) činnosti menej formálneho charakteru, ku ktorým patrí aj odpovedanie občanom na ich otázky súvisiace s ich životnými situáciami. Informovanie o zápočte rokov je prirodzenou súčasťou prípravy na starobný dôchodok.

15. Ministerstvo obrany mimo režim svojej formálnej rozhodovacej činnosti informovalo sťažovateľa o jeho situácii v dôchodkovom zabezpečení. Ústavný súd konštatuje, že táto odpoveď nie je vrchnostenským, mocenským aktom spôsobilým právneho preskúmania. Tým je až samotné rozhodnutie o starobnom dôchodku.

16. V tomto zmysle je dôležité, že sťažovateľ doručil 15. júla 2015 ministerstvu obrany žiadosť, v ktorej požadoval vydanie rozhodnutia podľa § 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov. Ministerstvo obrany listom z 20. augusta 2015 sťažovateľovi oznámilo, že potvrdenia zamestnávateľa o dobách trvania pracovného pomeru vydávané zamestnancovi aj na účely dôchodkového zabezpečenia nepodliehajú správne konaniu a taktiež žiadny všeobecne záväzný predpis odporcovi neukladá povinnosť vydávať vojakom z povolania rozhodnutia o zvýšenom počte dôb trvania ich služobného pomeru, pričom uviedol, že navrhovateľ v zmysle rozkazu ministra obrany ČSSR č. 1/1976 podmienky zvýhodneného počtu ani nespĺňa.

17. Krajský súd myšlienku, že dokument o zápočtoch rokov nie je vrchnostenským preskúmateľným rozhodnutím, ale predbežnou informáciou, „zakódoval“ do právnej reči, keď v uznesení uviedol, že *„nevydanie rozhodnutia vo veci zvýšeného zápočtu doby trvania navrhovateľovho služobného pomeru vojaka z povolania za obdobie od 1.1.1975 do 31.12.1980 z dôvodu vykonávania pyrotechnických činností, nie je možné považovať za nečinnosť správneho orgánu podľa § 250t OSP z dôvodu, že v danom prípade zákon nevyžaduje vydanie správneho rozhodnutia, nakoľko vo veci určenia funkcie zvláštnej povahy alebo funkcie zvláštneho stupňa nebezpečnosti sa vydáva len potvrdenie, resp. osvedčenie, ktoré nepodlieha režimu správneho konania“*.

18. Ústavný súd uzatvára, že sťažovateľ chcel v „kabáte“ konania proti nečinnosti (porov. bod 5) donútiť ministerstvo, aby mu vydalo v podstate (priaznivejšie) predbežné dôchodkové rozhodnutie, ale rozhodnutie vydá alebo už vydala Sociálna poisťovňa (porov. bod 12.2). Z uvedeného vyplýva, že krajský súd správne, a v súlade so zákonom zamietol žalobu, a tak nemôže vzniknúť napätie medzi týmto rozhodnutím a právom na súdnu ochranu. Ústavnému súdu prirodzene záleží, aby bola sťažovateľovi poskytnutá (súdna)

právna ochrana, a tú mu môže poskytnúť správny súd v žalobe proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne (porov. bod 12). V tomto konaní alebo prostredníctvom infozákona môže tiež žiadať o aplikované pramene (porov. bod 7).

K základnému právu na verejnosť a prítomnosť na konaní

19. Konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy je jednostupňovým konaním, ktorého účelom je čo najrýchlejšie odstrániť prípadnú nečinnosť správnych orgánov. Z tohto dôvodu zákonodarca vyvážil hodnotu rýchlosti konania na jednej strane s hodnotami súdneho procesného komfortu na druhej strane v prospech operatívnosti, a v ustanovení § 250t ods. 3 prvá veta OSP ustanovil, že súd o návrhu rozhodne bez pojednávania uznesením. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na zákonnú úpravu a špecifickosť daného konania nemohlo dôjsť k porušeniu ústavných procesných práv chrániacich prítomnosť na verejnom konaní.

K základnému právu na konanie bez zbytočných priet'ahov

20. Sťažovateľ namieta zbytočné priet'ahy hlavne v tom zmysle, že stále nemá priaznivé rozhodnutie. Takáto požiadavka však nie je chránená právom na konanie bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd napriek tomu konštatuje, že v konaní na (i) krajskom súde nedošlo k priet'ahom ani objektívne (krajský súd rozhodoval pol roka a podania sťažovateľa boli nejasné), a taktiež ich nemožno v konaní pred ústavným súdom preskúmať, pretože krajský súd už právoplatne rozhodol (porov. Mazurek v. Slovenská republika, sťažnosť č. 16970/05, rozhodnutie z 3. 3. 2009 o prípustnosti). K priet'ahom nedošlo (ii) ani tým, že by krajský súd neochránil sťažovateľa pred nečinnosťou ministerstva obrany, pretože priet'ahy v neformálnych postupoch pri odpovedaní na list nie sú chránené konaním proti nečinnosti orgánu verejnej správy a navyše ministerstvo odpovedalo sťažovateľovi riadne.

21. Z uvedeného vyplýva, že sťažnosť je nutné odmietnuť už v štádiu predbežného prerokovania podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú,

pretože medzi napadnutým rozhodnutím a procesnými ústavnými právami nie je relevantnej súvislosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2018